

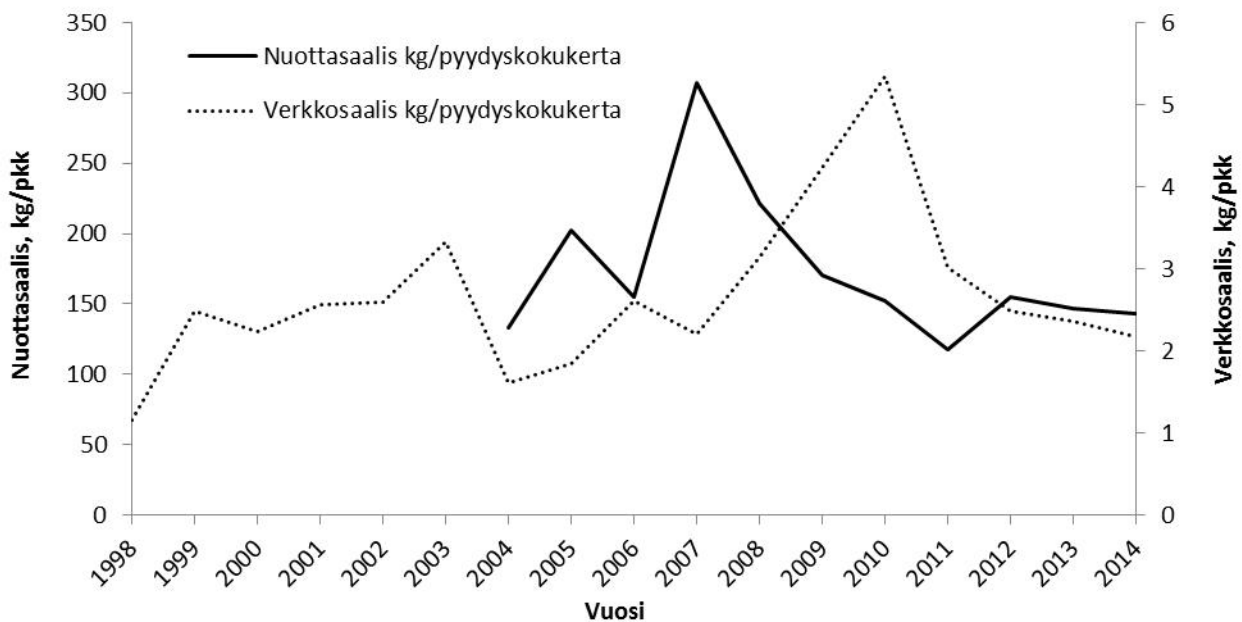
Laatija: Kimmo Aronsuu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

ISO LAMUJÄRVEN KALASTO JA KALAISTUTUKSET

Tiedot Iso Lamujärven kalastosta, kalastuksesta ja saaliista perustuvat sekä vuonna 2008 tehtyyn Nordic-koeverkkokalastukseen, vuodesta 1977 jatkuneeseen kalastuskirjanpitoon että ammattikalastajien saalistietoihin vuosilta 1998–2014.

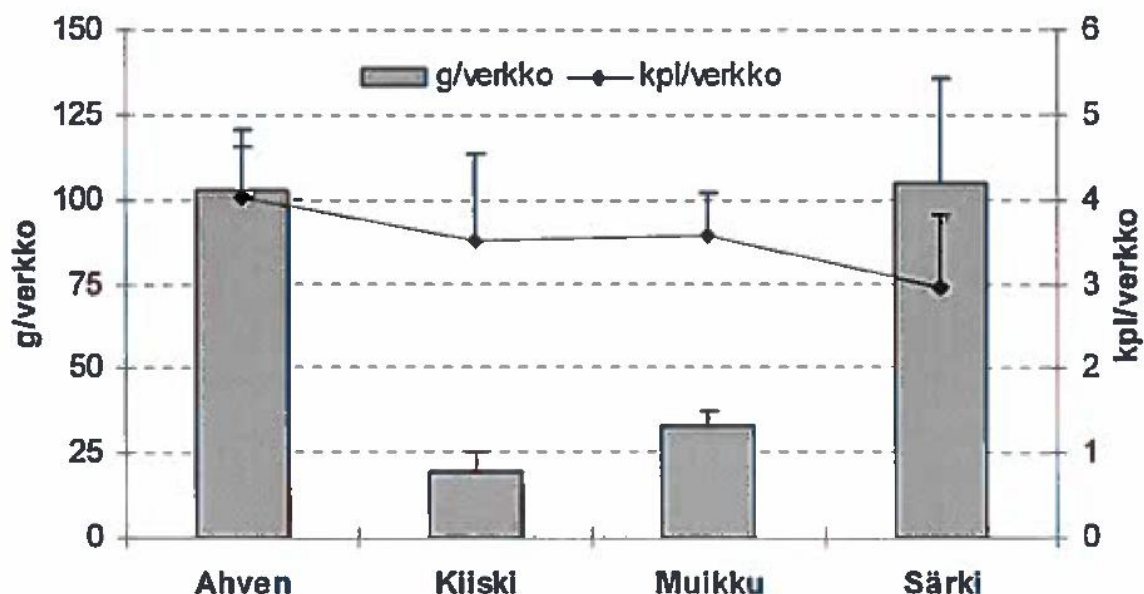
Em. tietojen perusteella Iso Lamujärvessä esiintyviä kalalajeja ovat ainakin muikku, siika, hauki, särki, made sekä ahven ja kiiski. Lisäksi satunnaisesti saadaan saaliksi istutettuja kirjolohia.

Kirjanpitokalastuksen ja ammattikalastajien saalistietojen perusteella muikku on selvästi tärkein saalislaji. Paikallisen kalastajan mukaan muikkusaalis on ollut hyvällä tasolla viimeiset 20 vuotta, mitä tukevat myös kalastuskirjanpidon tulokset (kuva 1). Saalikirjanpidon mukaan muikun verkkoyksikkösaalis on viimeisen 17 vuoden aikana vaihdellut 1,2 ja 5,4 kg/pyydyskokukerta (pkk) välillä (keskiarvo 2,7 kg/pkk) ja nuottasaalis viimeisen 11 vuoden aikana 117–307 kg/pkk välillä (keskiarvo 173 kg/pkk).

Kuva 1. Muikun vuosittainen yksikkösaalis (kg/pyydyskokukerta) kirjanpitokalastajien verkko- ja nuottapyynnissä. Tiedot Siikajoen yhteistarkkailuraportista (Ahma Ympäristö Oy 2015).

Vuonna 2008 toteutetun koekalastuksen perusteella Iso Lamujärven kalasto on erinomaisessa tilassa (Sairanen 2008). Järven kalayhteisö on niukkaravinteisille ja lievästi reheville järville tyypillisesti ahvenkalavaltainen ja pienkokoisten särkikalajien osuus on erittäin vähäinen (Kuva 2). Myös muikun esiintyminen järvestä kertoo järven hyvästä tilasta.

Kuva 2. Eri kalalajien yksikkösaaliit (+keskiarvon keskivirhe.) NORDIC-yleiskatsausverkoissa Iso Lamujärvestä vuonna 2008 (Sairanen 2008)

Järveen on vuonna 1997 3 600 planktonsiikaa ja vuosina 1999–2005 kaikkiaan 52 400 vaellussiikaa, mutta istutusten tuotosta ei ole käytettävissä tutkittua tietoa.

Järveen tehtävistä istutuksista on käyty viimeaikoina keskustelua. Mahdollisina istutuslajeina ovat tulleet esille siika, taimen ja kuha. Istutuslajeja ja -määriä pohdittaessa on syytä huomioida mm. järven luontainen kalasto ja sen vaikutus istutuslajeihin ja toisaalta istutuslajien vaikutus luontaiseen kalastoon.

Kun järvestä on vahva muikkukanta, siikaistutukset on usein vaikea saada kannattavaksi, sillä muikku on vahva ravintokilpailija siikaa vastaan. Valitsemalla istutuslajiksi harvasiivilähampaisen siikamuodon (esim. vaellussiika), joka käyttää muita siikamuotoja enemmän pohjaeläinravintoa, kilpailun voidaan odottaa olevan vähäisempää. Mahdollisten siikaistutusten tuloksellisuutta on hyvä seurata esim. tiedustelujen tai kirjanpidon avulla ja tarvittaessa muuttaa istutusstrategiaa. Joissakin järvestä siikaistutuksia on lisätty muikkukadon aikana.

Taimen ja kuha ovat petokaloja, jotka käyttävät ravintonaan muita kaloja. Iso Lamujärvestä pääasiallisia saalikalajia em. petokaloille ovat ahven, muikku ja särki. Taimen suosii näistä muikkua ja kuha ahventa, mutta molemmat käyttävät kaikkia saalislajeja ravintonaan. Eri lajien osuus ravinnosta riippuu myös saalislajien suhteellisista määristä. On hyvin vaikea tarkasti arvioida

istutuslajien vaikutusta saalislajeihin, sillä petokalojen määrän lisäksi mm. luonnonolosuhteista ja lajien sisäisestä ja lajien välisestä kilpailusta johtuvat saalislajien kannanvaihtelut vaikuttavat merkittävästi siihen, kuinka suuri suhteellinen vaikutus petokaloilla on saaliskalalajeihin.

On hyvin todennäköistä, ettei taimenelle ole Iso Lamujärveen laskevissa virtavesissä juurikaan otollisia lisääntymis- ja poikastuotantoalueita, ja taimenkanta tulee olemaan istutusten varassa. Näin ollen sen määrää järvestä voidaan säädellä, ja istutusten loputtua se todennäköisesti häviää järvestä. Kuha sen sijaan todennäköisesti muodostaa järveen luontaisesti lisääntyvän kannan, jos riittävä määrä istukkaista säilyy lisääntymisikään. Tämä johtaa istutustarpeen vähenemiseen pitkällä aikavälillä. Toisaalta kuhaistutusten aloittamisen jälkeen lajia järvestä ei voida poistaa, jos luontainen lisääntyminen ehtii luoda elinkelpoisen kuhakannan. Jossain määrin petokalaistutukset vaikuttavat myös hauen ja suurten ahventen menestymiseen, koska ne ovat ravintokilpailijoita luontaisille petokaloille – kuha enemmän kuin taimen.

Suunnitelma mahdollisista istutuksista tehdään viimeistään uuden kalastuslain määräysten mukaan perustettavien kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Huomioitavaa on, että kalastuslain mukaan uuden lajin kotiuttaminen järveen vaatii kalatalousviranomaisen luvan.

Kirjallisuus

Ahma Ympäristö Oy. 2015. Siikajoen yhteistarkkailu 2014. Osa II: Kalataloustarkkailu. 31 s. + liitteet.

Sairanen M. 2008. Iso-Lamujärven koekalastukset vuonna 2008. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Moniste 4 s.